

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ - ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Булевар краља Александра 73, 11000 Београд, Србија

Тел. 011/324-8464, Факс: 011/324-8681

КОМИСИЈИ ЗА СТУДИЈЕ II СТЕПЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Комисија за студије II степена, Електротехничког факултета у Београду, на својој седници одржаној 29.06.2021. године именовала нас је у Комисију за преглед и оцену мастер рада дипл. инж. Николе Мирковића под насловом „Пројекат и реализација трофазног активног исправљача“. Након прегледа материјала Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски подаци кандидата

Никола Мирковић рођен је 14.12.1997. године у Београду. Завршио је основну школу "Уједињене нације" као ђак генерације и носилац Вукове дипломе и "Математичку гимназију" у Београду као носилац Вукове дипломе. Дипломирао је на Одсеку за енергетику 2020. године са просечном оценом 9.94. Дипломски рад "Софтверско прорачунавање сила које напрежу намотаје трансформатора у кратком споју" одбранио је у августу 2020. године са оценом 10. Дипломске академске – мастер студије на Електротехничком факултету у Београду, на Модулу за енергетску ефикасност уписао је у октобру 2020. године.

2. Опис мастер рада

Мастер рад обухвата 70 страна са укупно 49 слика, 1 прилог и 14 референци. Рад садржи 7 поглавља и списак коришћене литературе. Прво поглавље представља увод у тему мастер рада. У другом поглављу је објашњен принцип рада активног исправљача, изведен је математички модел, пројектован је LCL филтар, подешени аналогни напонски и струјни регулатори и испитине перформансе активног исправљача на рачунарској симулацији са имплементираним аналогним регулаторима. У трећем поглављу је извршена трансформација из аналогног у дигитални домен и примењени су дигитални регулатори у рачунарској симулацији. У четвртном поглављу је извршен избор компонената за активни исправљач на основу одговарајућих прорачуна, да би у петом поглављу била објашњена имплементација управљачког алгоритма у одговарајући процесор (DSP). Провера исправности управљачког алгоритма извршена је експериментално на лабораторијској поставци са активним исправљачем и отпорничким оптерећењем, а описана је у шестом поглављу. На основу добијених резултата мерења изведени су одговарајући закључци у последњем, седмом поглављу.

3. Анализа рада са кључним резултатима

Одговарајућа пажња у раду је посвећена теоријској основи на којој се базира динамички модел активног исправљача подизача напона са импулсно ширинском модулацијом (ИШМ), познатог још и као активни исправљач. Једна од главних особина активног исправљача јесте да из мреже узима струје које су готово синусоидалне, захваљујући начину управљања и високој фреквенцији прекидања транзистора и тако доприноси смањењу запрљаности мреже вишим хармоницима напона и струја, што је у складу са све строжим стандардима којима се дефинише захтевани квалитет напона и струје. Активни исправљачи су нашли широку примену у области савремених регулисаних електромоторних погона велике снаге, где се налазе у склопу фреквентног претварача уколико су у погону чести кочни режими рада, па је енергетски ефикасно енергију генерисану у тим режимима рекуперирати у мрежу. Ово је последица њихових повољних карактеристика које омогућавају четвороквадрантни рад погона, као и висок једносмерни напон на излазу, што погодује раду инвертора који се налази у склопу фреквентног

претварача. Додатно, управљачким алгоритмом је могуће постићи рад овог исправљача са јединичним фактором снаге. Циљ овог мастер рада је био да пружи увид у пројектовање и израду једног функционалног трофазног транзисторског активног (ИШМ) исправљача, што је и постигнуто. Сви закључци који су изведени у раду темеље се на примени одговарајућих аналитичких метода. Симулацијама на динамичком моделу је тестиран примењени управљачки алгоритам, док је на лабораторијској поставци експериментално потврђено функционисање реализованог управљачког алгоритма активног исправљача.

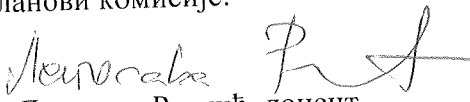
4. Закључак и предлог

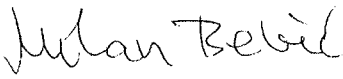
Кандидат Никола Мирковић је у свом мастер раду одговарајућу пажњу посветио теоријској основи на којој се базира рад једне од најчешће коришћених топологија енергетских претварача да би развио динамички модел у одговарајућем софтверу. Затим је одредио параметре регулатора задужених за регулацију струје и једносмерног напона, а у циљу имплементације управљачког алгоритма у динамички модел, тако да су симулацијама на моделу тестиране перформансе исправљача. Након тога, извршио је прорачун величина релевантних за димензионисање компоненти исправљача, као и одабир истих. У оквиру лабораторијског модела активног исправљача, реализовано је управљање помоћу дигиталног сигналног процесора F28335, при чему је код генерисан у софтверском алату PSIM, у коме је претходно била реализована детаљна симулација активног исправљача са примењеним алгоритмом управљања. На крају, функционалност и перформансе активног исправљача, пројектованог и реализованог у току израде мастер тезе, испитане су мерењима на експерименталној поставци у лабораторији.

Кандидат Никола Мирковић је исказао високи степен самосталности, систематичности и креативности у решавању проблематике изложене у свом раду, као и аналитичност и инжењерску зрелост. На основу горе наведеног, Комисија за преглед и оцену мастер рада Николе Мирковића предлаже Комисији за студије II степена Електротехничког факултета у Београду да прихвати рад „Пројекат и реализација трофазног активног исправљача“ дипл. инж. Николе Мирковића као мастер рад и одобри јавну усмену одбрану.

Београд, 01.07.2021. год.

Чланови комисије:

др Лепосава Ристић, доцент

др Милан Бебић, ванредни професор

др Драган Микић, доцент

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ СТУДИЈСКОМ ИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

Кандидат Никола Мирковић (3097/2020) је као припрему за израду мастер рада „Пројекат и реализација трофазног активног исправљача” урадио истраживање релевантне литературе која се односи на област којој припада пријављена тема мастер рада. Конкретно, анализирано је актуелно стање у области регулисаних електромоторних погона са аспекта примене активних енергетских претварача на страни мреже. У оквиру истраживања коришћено је следећих 14 референци:

- [1] Милош Недељковић, "Мрежом вођени претварачи", Академска мисао, 2002
- [2] IEEE 519, Recommended Practice and Requirements for Harmonic Control in Electric Power Systems, 2014
- [3] Marian P. Kazmierkowski, Frede Blaabjerg, Ramu Krishnan: "Control in Power Electronics Selected Problems", Academic Press, 2002, ISBN 9780080490786.
- [4] Slobodan N. Vukosavić, "Grid-Side Converters Control and Design", Springer, 2018, ISBN 9783319732787
- [5] Robert W. Erickson, Dragan Maksimović, "Fundamentals of Power Electronics Third Edition", Springer, 2020, ISBN 9783030438791
- [6] Wang Xu, Huang Kaizeng, Yan Shijie, Xu Bin: "Simulation of Three-phase Voltage Source PWM Rectifier Based on Direct Current Control", 2008 Congress on Image and Signal Processing, 2008
- [7] Roland E. Best, "Phase-Locked Loops Sixth Edition: Design, Simulation and Applications", McGraw-Hill Education, 2007, ISBN 9780071493758
- [8] L. N. Arruda, S. M. Silva, B. J. C. Filho, "PLL Structures for Utility Connected Systems", Conference Record of the 2001 IEEE Industry Applications Conference. 36th IAS Annual Meeting, 2001
- [9] Xinbo Ruan, Xuehua Wang, Donghua Pan, Dongsheng Yang, Weiwei Li, Chenlei Bao: "Control Techniques for LCL-Type Grid-Connected Inverters", Springer, 2018, ISBN 9787030438102
- [10] Mustafa Dursun, M. Kenan DÖŞOĞLU, "LCL Filter Design for Grid Connected Three-Phase Inverter", 2018 2nd International Symposium on Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies (ISMSIT), 2018
- [11] PSIM User's Guide, Release 1, Powersim Inc., 2020
- [12] Slobodan N. Vukosavić, "Digital Control of Electrical Drives", Springer, 2007, ISBN 9780387485980
- [13] Chi-Tsong Chen, "Analog and Digital Control System Design", Oxford University Press, USA, 2006, ISBN 9780195310467
- [14] A. Wintrich, U. Nicolai, W. Tursky, T. Reimann, "Application Manual Power Semiconductors", SEMIKRON International GmbH, 2015, ISBN 9783938843833

Проучавањем референци [1] и [2] може се стећи увид у значај примене активног исправљача у регулисаним електромоторним погонима са аспекта рада са јединичним фактором снаге и ниским садржајем виших хармоника у мрежној струји, што ће бити елаборирано у уводном делу мастер рада. У референцама [3-5] дат је детаљан преглед начина рада, моделовања и управљања активним претварачем. Наведена литература треба да омогући синтезу симулационог модела и избор одговарајућег управљачког алгоритма. У циљу испитивања перформанси изабраног управљачког алгоритма (VOC -Voltage Oriented Control) који представља најбоље решење на основу постављених критеријума, потребно је прецизно подесити одговарајуће регулаторе напона и струје што ће бити остварено применом изабране методе на основу приказаних метода у [6]. Преглед начина за реализацију фазне синхронизације енергетског претварача са мрежом дат је у референцама [7] и [8]. Анализом приказаних метода извршиће се избор оптималног решења у погледу

тачности и једноставности за реализацију. Анализом метода за прорачун компоненти LCL филтра које су приказане у литератури [9] и [10], извршиће се и образложити селекција одговарајуће, на основу које ће бити извршен прорачун и избор компоненти за реализацију прикључења активног исправљача на мрежу. За испитивање перформанси активног исправљача са изабраним напонски оријентисаним управљањем (VOC) на симулационом моделу изабран је софтвер PSIM. У њему је могуће извршити симулацију применом компоненти које имају карактеристике реалних компоненти које ће бити коришћене у хардверској реализацији претварача. У циљу напредног коришћења софтвера и добијања што вернијих резултата користиће се литература [11]. За имплементацију дигиталних регулатора користиће се литература [12] и [13]. Како се у оквиру мастер рада планира реализација активног исправљача са дигиталним управљањем применом DSP процесора биће коришћена литература [11] у циљу упознавања могућности овог софтвера за генерисање кода на основу симулационог модела. Пројектовање претварача, одговарајући прорачун и избор компоненти ће бити комплетиран на основу литературе [14].

Београд, 01.07.2021. године

Руководилац студијског истраживачког рада:

Др Лепосава Ристић, доцент